

OUDERENGENEESKUNDE IN TOEKOMSTPERSPECTIEF

GOOI – VECHTSTREEK – ALMERE

BELEIDSADVIES GOP-GVA – Actielijn Anders Opleiden

GZ Psycholoog en samenwerking met SO binnen de SO-functie(familie)

(GOP is Gecombineerde Opleidingsplaats voor Psychologen in opleiding tot GZ Psycholoog)

Auteurs: Actielijn Anders Opleiden (Louis Hahn, regiehouder).

Cc. : Regiehouders programma SO-GVA

Datum : 3 februari 2022

Versie : 2.0 – definitief

INLEIDING - Wat speelt er rond het thema landelijk -

Het capaciteitsvraagstuk rond duurzame medische zorg voor ouderen en complexe doelgroepen speelt al enige jaren. De zorgvraag neemt toe, evenals de complexiteit en prevalentie in complexe ouderenzorg. Ook de zoektocht naar de juiste zorg op de juiste plaats wordt actueler en de zorg verplaatst zich meer naar thuis. De druk op de SO-functie, in engere zin de specialist ouderengeneeskunde (SO) en aanpalende zorgprofessionals (waaronder basisartsen, PA's en VS'en), en in het bijzonder de continuïteit van medische zorg aan kwetsbare ouderen en doelgroepen neemt steeds verder toe. We zien daarnaast een ontwikkeling waarbij de SO steeds meer in professionele medische zorgnetwerken gaat acteren (huisarts, geriater en expertisenetwerken).

De toenemende zorgvraag die vanuit bovenstaande ontwikkelingen op de SO af komt, vraagt om een heroriëntatie op de SO-taaktoedeling en de taakverdeling binnen de SO-functie. We zien daarbij de ontwikkeling naar een SO-functiefamilie¹, waarin naast de SO en de basisarts, de PA, de VS en ook de GZ Psycholoog met gespecialiseerde verpleegkundigen in complexe ouderenzorg (hier verder VCO-groep genoemd) samenwerken aan de kwaliteit, continuïteit en kosteneffectiviteit van het zorgaanbod in (medische) specialistische ouderenzorg voor kwetsbare ouderen en doelgroepen.

AANLEIDING - Waarom dit advies -

Het programma SO-GVA, met als werktitel 'de SO-functie in toekomstperspectief', heeft als hoofdpoging een structurele bijdrage te leveren aan duurzame medische zorg voor kwetsbare ouderen en specifieke doelgroepen in de regio Gooi-Vechtstreek-Almere. In dat licht is er binnen het SO-GVA programma aandacht voor de verdere ontwikkeling van samenwerking binnen de SO-functiefamilie om zo de SO-functie duurzaam verder te versterken.

Dit geldt ook voor de samenwerking met de GZ-psycholoog. De zorgvraag naar het zorgaanbod van GZ-psychologen wordt steeds groter, terwijl de mogelijkheid om extra GZ-psychologen op te leiden nog relatief laag is. Recent is daarom een verkenningsrapportage opgeleverd over de ontwikkeling van het Samen Opleiden tot GZ-Psychologen binnen de regio Gooi-Vechtstreek-Almere (zie bijlage 1).

OUDERENGENEESKUNDE IN TOEKOMSTPERSPECTIEF

GOOI – VECHTSTREEK – ALMERE

In de verkenningrapportage zijn de volgende vraagstellingen uitgewerkt:

1. Welke kansen en mogelijkheden zijn er voor het optimaliseren van de opleiding tot GZ-psycholoog (kwantitatief, kwalitatief en kosteneffectief) in regioverband.
2. Welke bijdrage kan een GZ-psycholoog leveren aan taakoptimalisatie c.q. taakzuiverheid van de SO?
3. Welke rol kan een GZ-psycholoog vervullen bij de implementatie en uitvoering van de WZD in de regio?

De verkenningrapportage zou door SO's binnen het SO-GVA programma worden voorzien van een SO-advies. Met dit GOP-GVA beleidsadvies wordt hier invulling aan gegeven.

Vanuit de actielijn Anders Opleiden zal worden ingegaan op de verdere ontwikkeling van de inrichting en organisatie van de opleiding tot GZ-psycholoog in de regio. De uitkomsten op de vraag wat de SO's in de regio GVA kunnen leren van de verdere inrichting en organisatie van de opleiding tot GZ-psycholoog (samen opleiden) zal als nevenbevinding worden beschreven.

Binnen het SO-GVA programma (actielijnen Anders Werken, onderdeel Taakzuiverheid en Anders Opleiden, onderdeel Vernieuwend Opleiden) is aandacht voor de mogelijke (aanvullende) bijdrage en meerwaarde van de GZ-Psycholoog (kwalitatief en kwantitatief) in samenwerking met de SO in deze regio.

VERTREKPUNTEN - Wat zijn de uitgangspunten en/of beleidskaders -

Dit document betreft het beleidsadvies als reactie op de vastgestelde verkenningrapportage GOP-GVA. Bij het schrijven van dit advies zijn het programmaplan SO-GVA versie 3.0 en de vastgestelde Einddoel voor ogen notitie als onderlegger gebruikt en als uitgangspunt gehanteerd. Waarbij de actielijn Anders Opleiden de thuisbasis is voor het opstellen van dit beleidsadvies terwijl er zeker ook raakvlakken zijn met de actielijn Anders Werken (met beleidsthema's als taakzuiverheid en ANW). Ook de schriftelijke reactie op de regionale zorgvisie RZV-GVA vanuit het SO-GVA programma is in deze betrokken.

VISIE - Wat zijn de richtinggevende onderdelen vanuit de regiovisie in relatie tot het thema –

Het visiedocument RZV-GVA is opgebouwd uit visielijnen die tezamen leiden tot een integrale visie op zorg voor kwetsbare ouderen en doelgroepen op weg naar 2030. Het programma SO-GVA is middels actielijnen direct verbonden met het visiedocument via een koppeling met deze visielijnen. De gekozen regionale speerpunten als afgeleide van de recent vastgestelde ambities hebben direct en indirect veel raakvlakken met het programma SO-GVA. De verdere ontwikkeling van de (regionale) samenwerking tussen (medische) zorgprofessionals vormt daarbinnen een van de speerpunten. In dat licht is het ook interessant om de impact en (meer)waarde van de samenwerking tussen SO's en GZ-psychologen nader te kunnen duiden in termen van functionele complementariteit en op termijn wellicht ook het verdelen van regiehouderschap vanuit een visie op integrale medische ouderenzorg.

OUDERENGENEESKUNDE IN TOEKOMSTPERSPECTIEF

GOOI – VECHTSTREEK – ALMERE

DOELSTELLING

1. De SO's geven een advies naar de werkgroep gecombineerde opleidingsplaats voor psychologen in opleiding tot GZ-psychologen in de regio GVA (GOP-GVA) over de meerwaarde van gezamenlijk opleiden van de GZ-psychologen in de regio.
2. Inzichten uit het verkenningsrapport over gezamenlijk opleiden van GZ-psychologen worden beoordeeld en vertaald naar bruikbaarheid binnen het opleiden van SO's.

HYPOTHESE

De continuïteit van de zorg aan kwetsbare ouderen, ongeacht de plaats waar zorgvrager zich bevindt, kan worden verduurzaamd door het vergroten van het PIOG-opleidingsvolume. Tevens kan door het verbreden van de inzet van GZ-psychologen in netwerkzorg, gericht op verduurzamen van (medisch) specialistische zorg voor kwetsbare ouderen en doelgroepen, continuïteit worden gewaarborgd.

ONDERZOEK

Door het projectteam van actielijn Anders Opleiden is op de hierboven benoemde beleidsthema's, aangaande gezamenlijk opleiden, onderzoek gedaan naar bestanddelen in de verkenning en naar bouwstenen voor verdere uitwerking van het gezamenlijke opleiden van SO's in GVA (GOP-SO).

METHODE

Er is gebruik gemaakt van een scrum-aanpak waarmee in kort-cyclische sprintsessies met de kennisdragers van het GOP-SO in GVA-concept getracht is een beleidsadvies op te stellen ter ondersteuning van de beantwoording van de vraagstelling in de hypothese.

BEVINDINGEN – Inhoudelijke bevindingen –

De verkenningsrapportage over de ontwikkeling van GZ-psychologie is uitgebreid en geeft een goed beeld van de meerwaarde van regionaal opleiden, hier in het bijzonder samen opleiden in de regio. Het laat nadrukkelijk de kansen en mogelijkheden zien voor een verdere ontwikkeling van de instellings-specifieke opleidingsaanpak, naar een gecombineerde en meer regionale benaderingswijze.² Vanuit SO-perspectief zien wij daarbij een meerwaarde van de rol, plaats en positie van GZ-psychologen inzake het verduurzamen van de SO-functie. Gekoppeld aan de alsmaar toenemende zorgvragen zien wij gezamenlijk opleiden van GZ-psychologen als een relevante oriëntatie op de regionale situatie, met aanknopingspunten voor verdere verkenning.

Er is een breed draagvlak onder de GZ-psychologen om regionale samenwerking samen verder vorm en inhoud te geven, waaronder ook opleidingsactiviteiten. Daarbij kan regionale krachtenbundeling van opleidingsactiviteiten (Gecombineerd Opleiden/Samen Opleiden) van GZ-psychologen ook als inspiratiebron dienen voor gecombineerd opleiden van SO's in onze regio vanuit opleidingsgroepen. Vanuit het oogpunt van de SO is de GZ-psycholoog een waardevolle zorgprofessional in het (medische) ouderenzorg domein. Als sparringpartner voor de SO, als ook voor cliënt. Nog onduidelijk

OUDERENGENEESKUNDE IN TOEKOMSTPERSPECTIEF

GOOI – VECHTSTREEK – ALMERE

is of bovenstaande ook voldoende is om structureel bij te dragen aan verdere verduurzaming van ouderenzorg in regio GVA. Voor de SO-functie is en blijft het op dit moment nog enigszins onduidelijk waar de zichtbare meerwaarde van de GZ-psychologen kan gaan liggen in relatie tot het verduurzamen van de (medische) zorg voor kwetsbare ouderen en complexe doelgroepen (in termen van taaktoedeling, regierol en volume). Een professionele dialoog daarover is zeer gewenst. Wel laat de verkenningsrapportage meerdere aanknopingspunten zien voor verder verdieping en concretiseren van de eventuele meerwaarde van regionaal opleiden, hier in het bijzonder van regionaal samen en/of gecombineerd opleiden van GZ-psychologen. Het bundelen van krachten (opleidingskennis en -kunde) in opleiden lijkt daarbij van meerwaarde vanuit de samenwerking tussen de SO en de GZ-psychologen in de regio. Dit als aanvulling op het voeren van de dialoog voor de verdere uitwerking van de meerwaarde van de GZ-psycholoog in het domein (medische) ouderenzorg en specifiek in relatie tot de SO-functie.

De bevindingen m.b.t. het gezamenlijk opleiden, in het bijzonder de gecombineerde opleidingsplaats, zijn grotendeels te vertalen naar samen opleiden van SO's. Met dien verstande dat de eisenkaders de ruimte bieden voor het combineren van opleidingsgroepen. In het parallelle beleidsadvies Gecombineerde OpleidingsGroep (GOG) in de actielijn Anders Opleiden is dit verder uiteengezet.

VOORLOPIGE CONCLUSIES – Wat is ons voorlopige oordeel in deze –

Op basis van het voorgaande zijn wij tot de voorlopige conclusie gekomen dat:

- *De regionale krachtenbundeling van opleidingsactiviteiten (GOP/Samen Opleiden) van GZ-psychologen lijkt kansrijk;*
- *De (meer) waarde van de GZ-psycholoog voor de cliënt/bewoner is bekend. De GZ-psycholoog kan mogelijk aanvullend waardevol zijn binnen het Medische Ouderenzorg domein;*
- *De aantoonbare meerwaarde van de GZ-psycholoog voor de SO-functie is nog niet voldoende in beeld.*

AANBEVELINGEN – Wat willen wij nog meegeven aan overwegingen –

De uitwerking van een meer gedetailleerde businesscase gericht op de waardecreatie en impact van de GZ-psycholoog binnen de (medische) ouderenzorg, met de belangen van de bewoner/cliënt voorop lijkt een zinvol onderdeel bij een eventuele vervolgstap. Om zo concreter zicht op de meerwaarde te krijgen in termen van zichtbare (medische) kwaliteit, aantoonbare kwantiteit en meetbare kosteneffectiviteit. Wij adviseren daarbij om de wederkerigheid tussen de SO en de GZ-psycholoog nader te onderzoeken in relatie tot de rol van regiehouder. Daarbij kan er mogelijk een bijdrage worden geleverd aan het verduurzamen van de medische zorg door bijvoorbeeld op enigerlei wijze te gaan participeren in de ANW-diensten. Dat geldt ook voor de mogelijke invulling van de rol van WZD-coördinator.

OUDERENGENEESKUNDE IN TOEKOMSTPERSPECTIEF

GOOI – VECHTSTREEK – ALMERE

Betrokkenheid van de SO's bij de verdere verkenning van de rol van de GZ-psycholoog binnen de ouderenzorg en de SO-functiefamilie is essentieel om de veranderende samenwerking in het mentaal welbevinden domein in nabije toekomst kansrijk te laten zijn en succesvol te kunnen borgen.

TENSLOTTE – Hoe nu verder samen –

Vanuit het programma SO-GVA beschouwen wij met de oplevering van dit beleidsadvies (met de verkenningsrapportage als onderlegger) de deelopgave Anders Werken/Anders Opleiden en GOP/SO-GVA als gerealiseerd, opgeleverd en afgerond. In de regio zal de verkenningsrapportage mogelijk opgevolgd gaan worden door een verdere verdieping naar de meerwaarde en van daaruit de haalbaarheid, uitvoerbaarheid en betaalbaarheid van een Gecombineerde Opleidingsplaats danwel Samen Opleiden. Vanuit het perspectief van de SO en het programma de SO-functie in toekomstperspectief adviseren wij om de afstemming met SO's in dit vraagstuk verder te borgen. Parallel aan deze ontwikkelingen zou dit ook een passend beleidsonderwerp zijn binnen het regionale speerpunt de Regionale Zorg Academie.

OUDERENGENEESKUNDE IN TOEKOMSTPERSPECTIEF

GOOI – VECHTSTREEK – ALMERE

BIJLAGEN – Documentatie –

Regi houder:

Louis Hahn, SO

Regi houdersteam:

Ellen Vreeburg, SO, PhD

Eveline Cours, SO

Wendy Langerak, SO

Jennifer Harmer, SO

Janine van Kooten, SO, PhD

Louis Hahn, SO

Ondersteuningsteam:

Inge van Zijl, programmaondersteuning SO-GVA

Noeska Meijer, projectleider SO-GVA

Jan Hendriks, programmamanager SO-GVA

Eveline van Opstal, SO, (medisch) programmaleider SO-GVA

Met dank aan:

Renée van der Leeuw, SO

Casper Baars, projectleider verkenningsteam GOP GVA

M. Veerman, externe onderzoeker Locum Consult

Bijlagen:

Bijlage -1- Verkenningsrapport (eindversie)

Bijlage -2- Tussenrapportage Ontwerpfase gemeenschappelijk opleiden GZ-psychologen Gooi Vechtstreek en Almere (GOP-GVA)

Referenties:

1. <https://www.functiewaardering.org/functiefamilies>
2. Gecombineerde opleidingsplaats: <https://gop2025.nl>